

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

Debrecen ünnepnapja.

Vasárnap tartotta programbeszédét Csanak János olyan nagy érdeklődés mellett, hogy bátran nevezhetjük ezt a napot Debrecen ünnepnapjának.

Harmincegy országgyűlési képviselőt látott ezen a napon vendégül Debrecen város vendégszerető, független érzelmű lakossága, akiket az országos függetlenségi párt fővárosi alelnökei: gróf Batthyány Tivadar, Holló Lajos és Sággy Gyula vezettek le Debrecenbe. A Bika szálloda díszterme egy egész kis fiók-országgyűlés képét mutatta a délutáni népgyűlésen s gróf Batthyányi Tivadar, aki Debrecen város ügyeit jól ismeri, nem hiába hangoztatta, hogy a parlamentben Debrecen város lakosságának nagyjelentőségű kívánságai nem fognak sikert fülekre találni. Így a debreceni egyetem felállítása mellett már ha más nem agítalna, mint ez a harmincegy képviselő, akkor is meg lehetnének elégedve. A debreceni állami tisztviselők lakpénzosztályának revíziója is jó kezekbe van letéve, mert az itt járt országos képviselők kellőképpen fogják Csanak Jánossal együtt informálni a kormányt. De általában a Debrecen város fejlődésére vonatkozó nagyjelentőségű intézmények valamenynyi ügyében lelkes pártfogókra találunk a magyar politikai világnálunk megjelent kiválóságaiiban, akik igéretet tettek ilyen irányban is.

Hova törpülnek el ezek mellett egy megbukott, gyűlölt politikai rendszer, a Tisza-korszak volt csatlósának gróf Degenfeld Józsefnek nagyhangú üres ígéretei. Ki hisz ezek után az ő sokat hangoztatott befolyásában? Igazán szárnalmas lenne az összehasonlítás ezek után ő rá nézve.

Csanak János programja ezek mellett teljes egészében megegyezik a Kossuth Ferenc vezérlete alatt álló függetlenségi és 48-as párt politikai programjával. E program minden egyes pontjára felesküdtött tegnapi beszédében, amelynek őszinteségében, aki ismeri az ő kiváló jellemét, nem kételkedhetik.

A többi vendég képviselők dr. Kelemen Samu, Csizmadia Endre, Buza Barna, Holló Lajos, Irsay József, Marjay Péter, Papp Elek beszédei arról győzték meg bennünket, hogy a függetlenségi és 48-as párt politikai sulya révén, a jelenlegi kormány biztosítani fogja a nemzet számára mindazon korszakos intézményeket, amelyekkel kivihathatjuk gazdasági önállóságunkat. Így a magyar-bank felállítása már most befejezetteknek tekinthető.

A banketten elhangzott beszédek közül általános tetszést aratott Wessprémy Zoltán főispán felszólalása, amelyben kijelentette az őt ért méltatlan támadá-

sokkal szemben, hogy gróf Degenfeld József 18 éves főispánsága alatt valóban tanulhatott volna erőszakosságot, terrorizmust, törvényteleniséget a megyeházán, — de nem tanult.

A főispán iránti szeretet, tisztelet eklatáns módon nyilatkozott meg igazán nagy hatást keltő felszólalása után.

Ezzel szemben a Degenfeld-párt nem riadt vissza az ünneprontástól sem. Eltekintve attól, hogy a Bika nagytermében tartott népgyűlést is megakarták zavartatni pórul-járt korteseikkel, az ünnepi hangulat egységességének megbontása céljából kontra-gyűlést tartottak a Royal-ban, a hol olyan felszólalások hangzottak el, amelyek egyáltalán nem tartozhatnak egy tisztességes fegyverekkel küzdő ellenfél fegyvertárába. Jánossy Zoltán, a szeretet hirdetésének hivatott szószólója, a papi-palásthöz nem méltó színvonalon tartott beszédet, amely egy lelkipásztorhoz nem való egyéni-gyűlölet bélyegét viselte magán. Még saját párthívei közt is nagy visszatetszést keltett beszédjével.

De a sok céltalan erőlködés hiába való. Már ma biztosra vehető a függetlenségi párt fényes győzelme Debrecenben s Csanak János zászlójának kiváló diadala már is előreveti fényét.

*

A tegnapi politikai-vasárnap lefolyásáról a következőket írják tudósítóink:

Fogadtatás.

Impozáns, százakra menő közönség és választópolgár fogadta az érkező képviselőket, kiknek soraiban ott láttuk Batthyány Tivadart, Holló Lajost, Sággy Gyulát, az országos függetlenségi párt alelnökeit; továbbá Kelemen Samu, Marjay Péter, Kecskeméthy István, Ráth Endre, Solymossy Endre, Irsay József, Muzsa Gyula, Halász Lajos, Szemere Huba, Vertán Endre, Csizmadia Endre, Buza Barna, Kovács Ernő, Eitner Zsigmond, Papp Elek, Sümegi Vilmos, Szász Zsombor, Kállay Leopold, Nagy Sándor, Justh János, Leszkay Gyula, Bohus Károly, Horthy Béla, Kállay Tamás, Horváth József, Bötzenhardt János, Bernáth Bélát és Kubics Gyulát. Nagy lelkesedés övezte a megjelent képviselőket, kiket a függetlenségi és 48-as párt nevében dr. Szikszói Szabó László üdvözölt a következőképen:

Mélyen tisztelt képviselő Urak!
Szeretett Elvtársak!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nevében örömmel üdvözlöm Önöket városunkban.

Az a lelkesedés, melyen itt nagy számmal egybegyűlt polgárok körében most önként megnyilatkozott biztosítékul szolgálhat Önöknek arra, hogy megjelenésükkel és támogatásukkal igaz ügyünknek oly szolgálatot tesznek, melyet Önöknek méltóan csak azzal viszonzhatunk, ha Debreczen sz. kir. város III-ik választó kerületében a függetlenségi és 48-as zászlót Csanak János nevével győzelemre vezetjük.

Midőn tehát Önöknek lejövetelükért a debreceni függetlenségi és 48-as párt megbízásából szíves köszönetet mondok: egyszerűs-

mind mindnyájunknak egybehangzó nézetét és óhaját tolmácsolom ezen szavakkal:

Isten hozta Önöket!

Érezzék magukat jól városunk falai között, melyek Önöket szeretettel fogadják!

Az üdvözlő beszédre meleg szavakkal válaszolt gróf Batthyány Tivadar.

A lelkes sereg ezután nagy éljenzések közt vonult be a városba a Bika-szállóig, ahol a képviselők tiszteletére bankett volt.

A társasbéd.

Délután egy órakor bankett volt a megjelent képviselők tiszteletére. Az ebéd közepén Somogyi Pál emelkedett szólásra s a függetlenségi párt nevében üdvözölte a megjelent vendégeket. Azt az óhaját fejezte ki, bárha a képviselők megjelenésének győzelmes eredménye lenne s azt a diadalt, mely mindnyájunknak forró óhajátása, mielőbb kivívassák.

Somogyi beszédére Batthyány Tivadar gróf válaszolt s a maga és képviselőtársai nevében megköszönte a meleg fogadtatást.

Tekintettel a rövid időre, melylyel a megjelent képviselők rendelkeztek, a szónokok röviden beszéltek. Holló Lajos szépen beszélt s Wessprémy Zoltán is gyönyörű beszédben tiltakozott azon rágalmak ellen, melyek az utóbbi időkben az ő személyét érték s ezen rágalmakat is hírlapilag is publikálták. Élénk éljenzés követte a főispán szavait, melyek biztosították őt arról a rokonszenvről, melylyel Debrecen város közönségének nagy része körülveszi.

Bakonyi Samu beszéde.

Bakonyi Samu: (Éljenzés. Halljuk. Halljuk.) Isten akaratából szomorú veszteséget kellett elszenvedni Debreczen város III. választókerületének. Kegyeletünket leróttuk ezen kerület képviselője irányában. De a törvény és az ország érdeke kívánja tőlünk azt, hogy helyeknek betöltéséről gondoskodjunk. Mai összejövetelünknek célja az t. választó polgártársaim, hogy meghallgassuk a III. választókerület függetlenségi és negyvennyolcas párti jelöltjének, Csanak Jánosnak (Élénk éljenzés. Taps.) programbeszédét. Mielőtt azonban neki a szót átadnám, hazafias örömmel egész teljességével, debreceni büszkeséggel jelentem, hogy az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas pártnak 34 kiváló országgyűlési képviselője (Lelkes éljenzés. Taps.) szerencsétlenül bennünket megtisztelő látogatásával. Itt vannak pártunk alelnökei is: gróf Batthyány Tivadar, Holló Lajos és Sággy Gyula. (Élénk éljenzés.)

Ebből is méltóztatnak látni, hogy az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas párt milyen nagy sulyt helyez arra, hogy ez a harc győzelemmel végződjék.

Szívemnek egész melegével üdvözlöm körünkben megjelent tisztelt képviselőtársaimat, kedves vendégeinket. Ülésünket ezennel megnyitom és felkérem a képviselői jelölt urat, hogy mondja el programbeszédét. (Élénk éljenzés. Taps. Halljuk. Halljuk.)

Csanak János programbeszéde.

Csanak János (Hosszantartó éljenzés. Taps.) Tisztelt választó közönség. Engedjék meg, hogy mielőtt programbeszédemnek tulajdonképeni lényegével foglalkoznám, a magam részéről én is kifejezzem mély részvételemet ama sulyos veszteség felett, hogy Debreczen szab. kir. város harmadik választókerületének nagyérdemű képviselőjét a halál elragadta körünkéből. Engedjék meg, hogy mély részvételemnek ez alkalommal is kifejezést adjak. Emlékét kegyelettel és szeretettel fogom megőrizni.

De most az öröm hangja szólal meg bennem. Engedjék meg, hogy kifejezzem szívem-lelkem mélyéből jövő nagy örömet, a mikor ily megtiszteltetés érte Debreczen városát, a debreceni függetlenségi és negyvennyolcas pártot, hogy a győzelem reményében és érdekében, a függetlenségi és negyvennyolcas párt lobogójának diadalra juttatása érdekében egy ilyen illusztris társaság jelent meg körünkben, örömmel határtalan és szívem érzelmei kifejezésére alig találom szavakat.

A tisztelt képviselő urak eljöttek, hogy beszéljenek a debreceni választó közönséggel. Ez engem arra indít, hogy felkérjem Önöket, engedjék meg, hogy ez alkalommal a szokottnál rövidebb legyek, hogy azon t. képviselő uraknak, kik hazafias kötelességük teljesítése miatt kénytelenek már a ma délutáni gyors vonattal eltávozni, alkalmat és módot nyújtsanak nekik arra, hogy kifejhessék nézeteiket, kérem tehát t. polgártársaimat, hogy erre nézve ne kelljen magamat a formákhoz kötni és hogy programbeszédemnek csak a lényegét mondhassem el röviden.

A függetlenségi és 48-as párt politikája a melyhez szerencsém van tartozhatni, most is ugyana a mi kisebbsége idején volt. Csak az olyan emberek nem ismerik ezt be, a kik a völgyben élnek és nem állnak a szikla magaslatán. Természetes, hogy a függetlenségi és 48-as párt a gyakorlati politikában kénytelen számot vetni a közvetlen lehetőséggel. Mert ne felejtkezzünk meg arról, hogy mily óriási küzdelmet kell vívni a függetlenségi és 48-as pártnak a régi, 40 évig tartó rendszer uralma ellen. Azon óriási nehézségek dacára, a melyekkel a párt küzd, azt látjuk, hogy lépten nyomon halad előre. A mint Kossuth Lajosnak az volt a politikája, hogy a magyar állam függetlenségét az által fogja biztosítani, hogy szabaddá teszi a népet, ugyanígy tesz a mostani függetlenségi párt és a többség, mely a kormányt támogatja. Oly törvényeket létesítettek, a mely a törvények a nép jólétét czélozzák mind. Hogy ez így van, azt mutatják már azok a kész törvények, a melyek azóta alkottattak meg, mióta ez a kormány vette át az ország vezetését. A baleset biztosítás, betegsegélyezés a cseléd és munkás lakásokról szóló törvény, mind ezt bizonyítják. Tervben van az agkori biztosítás eszméje is a mint ezt Bakonyi Samu barátomtól megtudtam. A fejadó, a mely a legszegényetesebb adója volt az országnak, eltöröltetett. A földadó kataszternek sérelmei, óriási aránytalanságai átdolgozást, megszüntetést fognak nyerni a legközelebbi jövőben. Az általános adóreformok javaslatai szintén tárgyalás alatt vannak. A bírói és tisztviselői kar helyzetének javítása érdekében az utóbbi pár év alatt sokkal több intézkedés történt, mint évtizedek alatt. A mi jogos panaszuk még lehet, azok orvoslására abban az esetben, ha a választó közönség bizalma felénk fog fordulni, ígérem, hogy mindent meg fogok tenni, valamint a vasuti és az összes állami tisztviselők és alkalmazottak érdekében is.

Különösen óhajtom a tisztviselők pragmatikáját. Kívánom és óhajtom, hogy a lakbér osztályozás, a mely Debreczen városát oly közelről érinti, revízió alá vésessék.

A vasuti közlekedésnek fejlesztése. Szolnoktól a második vágánynak kiépítése, közvetlen telefon összeköttetés, központi telefon és távirtda épület létesítése, Debreczen városához méltó kulturpalota, és a miről még későbbem fogok megemlékezni: mindennek előtt az egyetem felállítását. (Élénk éljenzés és taps) Ezek azok a nagyfontosságú kérdések, a melyeknek megvalósítását az államtól méltán elvárhatjuk. És e nagykérdések megoldása körül szerény tehetségem szerint teljes erővel dolgozni akarok. A nagy országos kérdésekben mindig a 48-as és függetlenségi párt elveit vallottam. (Éljenzés) Azokat vallom ma is, azoktól eltántorodni nem is fogok soha. (Éljenzés és taps.)

Magyarország legyen külső és belső vonatkozásaiban független, szabadország, legyen önálló hadserege, amely Ausztriával csakis a kölcsönös védelem szempontjából legyen össze

kapcsolva. Mig ez megvalósítható, minden alkalmat fel kell használni annak előkészítésére.

Neveljünk magyar tisztteket. (Éljenzés). Az az eredmény, amit az új katonai tanterv alapján elértünk, nagyon örvendes és ha így haladunk tovább, lesz magyar tisztünk elég.

Megvallom azonban, hogy legfontosabbnak tartom a mi gazdasági megerősödésünket. Azt vetik szemünkre, hogy mi 1917-ig elodáztuk az önálló vámterületet. Arról azonban hallgatnak, hogy ők mit tettek. A törvénynek és alkotmánynak ellenére megkötötték a külölddel a kereskedelmi szerződéseket. Esztelenség lett volna részünkről gazdasági háboruba bocsátkozni a külölddel, azért kellett tehát nekünk szerződést kötni Ausztriával, amely azonban teljesen kidomborítja a mi önállóságunkat.

A függetlenségi párt azonban csak azon egy esetben járult hozzá ezen szerződések megkötéséhez, ha az önálló bank kérdése teljesen szabadon hagyatik. Most aztán a függetlenségi pártot gyanúsítják azzal, hogy ezt a kérdést el akarja odázni. Kossuth Ferenc (Éljenzés, taps.) erre nézve nyilatkozott. Nyilatkozatát és az abban foglaltakat teljesen magamévá teszem.

Gazdasági megerősödésünk a magyar iparnak nagyobb arányú fejlesztése, a földmivelés érdekében istápolása érdekében a függetlenségi és 48-as párt a törvényhozásban és kormányzatban oly munkásságot fejt ki, amilyet az előző kormányok nem mutattak ki soha.

Elkövetkezik nemsokára az egyetemek számának szaporítása. Melyik város lenne az, a mely jogosabban igényelhetné magának az egyetemet, mint a nagy Debrecen. Szinmagyar központi jellege, az ügyszó méltó magasztos áldozatkészsége, kulturális tradíciói kizárják, hogy mellőzhető legyen. Hogy Debrecen város megkapja az egyetemet, ez egyenesen a magyarság érdeke.

Az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtása tekintetében, valamint az összes bevett felekezetek anyagi támogatása tekintetében a rosszakarat szavait az igazi viszonyosság és jogegyenlőség alapján nemsokára törvényhozási alkotásokkal fogja elnémitani.

A parlamentnek azonban legfőbb feladata lesz a választási reformnak megalkotása. Az általános szavazati jog kezdetétől fogva megvolt és kardinális pontját képezte a függetlenségi és 48-as párt programjának. És e tekintetben én sem állítok fel más korlátot, mint azt, hogy a nagy átalakulás a magyar állami nemzeti jellegének legkisebb kára nélkül menjen végbe.

Tisztelt választó közönség! Ezekben érintetem röviden programomnak főbb elveit. És a magam részéről még csak annyit jelentek ki, hogyha az Önök igazán megtisztelő bizalmából kezeimhez vehetem a mandátumot, az Önök bizalmából meritek erőt, kitartást és lelkesedést, és megválasztásom esetén minden igyekezetemet, minden erőmet szülővárosom és szeretett hazám javára fogom felhasználni. (Hosszan tartó éljenzés és taps, szónokot számosan üdvözlök.)

Batthány beszéde.

Batthány Tivadar gróf: Mélyen tisztelt Polgártársaim! Meghajolva az Önök akarata, meghajolva a pártvezetés felhívása előtt vagyok olyan bátor, hogy egy néhány fontos állami és országos kérdéssel Önök előtt igénytelen nézeteimet előadjam. A midőn ehhez szíves türelmüket kikérem engedjék meg, hogy mindennek előtt utaljak azon megcáfolhatatlan igazságra, hogy az alkotmányos életnek alapját a mely nélkül alkotmányosság, szabadság nem lehet, a szólásszabadságnak minden irányban való tiszteletben tartása képezi. Tisztelt Polgártársaim! Teljesen egyre megy hogyha rendőrszurony akadályozza meg a szólásszabadság gyakorlásában, vagy ha eltévlyedett polgártársaim akadályoznak meg. Mindenkinek tisztelni kell az egyéni meggyőződést a lelkiismeretnek szabadságát a szólásszabadságát, legelső sorban pedig azoknak, akik jogot követelnek ebben az országban. Követelem tehát, hogy

ebben az országban szólásszabadság legyen s ha nem lennének ama fenálló törvények elég erősek arra, hogy megvédjék Magyarországon minden egyes polgárnak a jogát, akkor szigorubb törvényeket kérek. Áttérve más kérdésekre méltóztassanak megengedni, hogy rövid összehasonlítást tegyek azon két programbeszéd között, melyeknek jegyében indul Debreczen város III-ik kerületének polgársága a választási küzdelembe. Méltóztattak hallani Csanak Jánosnak az imént őszinte, nyílt, magyaros férfiasággal elmondott programját. Ebbe a programban nincsen tétovázás, nincsenek elbujtatott hátgondolatok, nincsenek kétféleképp érthető kifejezések, amelyeket utólag lehet magyarázni úgy, hogyha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes. Itt az igazi férfias nyíltság beszéd (Igaz. Ugyvan.) Szemben áll evvel a másik program, a melyet kezem közt tartok a mely a Debreczeni Független Ujságban jelent meg: Gróf Degenfeld József programbeszéde. Engedjék meg, hogy mindennek előtt a legfontosabb, legaktuálisabb kérdésre nézve, a mely Magyarországon mindenkit, a ki a közügyek iránt érdeklődik legelső sorban kell, hogy érdekelje — nyilatkozzam: ez az önálló magyar nemzeti bank kérdése. Mélyen t. Uraim! Magyarországnak alkotmányosan meghozott törvénye szerint 1910. december 31-ével megszűnik azon törvénynek hatálya, a mely az osztrák magyar bank közösségnek fentartását a törvénykönyvbe iktatta. 1911. január 1-ével a 62 évi 12-ik t.-c. és a bank törvény értelmében teljes szabadságában áll az ország törvényhozásiának, hogy megalkossa a jövő bank kérdését úgy, a hogy ezt választóival szemben vállalta, úgy a hogy ezt a nemzetnek adott ígérete követeli s a hogy ezt az országnak érdekei is megkívánja. Mi az országgyűlési függetlenségi pártunk összes tagjai azzal mentünk a választók elé, hogy programunknak egyetlen egy pontját fel nem adjuk, el nem ejtjük és így téved gróf Degenfeld József a midőn azt mondja, hogy mi szegre akasztottuk elveinket. Ebből egy szó sem igaz. Mi egész programunkat elejétől végig fentartottuk és fentartjuk a jövőben is. Választóinktól azonban felhatalmazást kaptunk arra, hogy az átmeneti korszak idejére bizonyos program pontoknak azonnal való megvalósítását ne szorgalmazzuk. Tehetjük ezt annál is inkább, mert valamint egy házat nem lehet máról holnapra felépíteni, nem lehet egyszerre a fundamentumot és a tetőt építeni, úgy a politikai életben egy nagy korszakra szóló politikai program megvalósításában is csak lépésről lépésre lehet és szabad haladni. Az átmeneti korszakra vonatkozó felhatalmazásunk a közös bank szabadalmának meghosszabbítására nem szól. Erkölcsi kötelességünk tehát választóinkkal szemben a kik többségben küldöttek bennünket a képviselőházba, hogy az Önálló Magyar Bank részvény társaságot Budapesten felállítsuk. Ezen program pontunk mellett kötelességünk kitarítani és a ki más kíván, abban nincsen igazi alkotmányos érzület, mert azt követeli a többségtől, hogy elveit, ígéreteit megszegje, az alkotmányossággal össze nem fér. Tisztelt Polgártársaim! azok, a kik minden kákn csomót keresnek, természetesen a bank kérdésben is lelnék hibát és kimondják a szentenciát sajtó organumaikban. Így tesz Gróf Degenfeld József is és azt állítja, hogy mi most azon törjük a fejünket, hogy miképpen lehetne az önálló bank felállítását elodázni, agyonütni. Engedelmet kérek én azt hiszem, hogy Gróf Degenfeld József nem tudna nekem jogot felmutatni arra, hogy bennünket ilyen váddal sújtsjon. Azt azonban tudom, hogy az utolsó időkben midőn ezen bank kérdés élére állítottam s a midőn mi e program pontunk megvalósítása mellett, mondhatom Kárpátoktól az Adriáig hirdettük a mi igazunkat, azt tudom, hogy Gróf Degenfeld József ő méltósága mint a magyar főrendiház tagja jogosult lett volna ha komolyan akarja az önálló bankot, mellette sikra szállani. (Helyeslés.) Nem tudom ott volt-e, de kötelessége lett volna ott lenni, a mikor a nemzeti társas körbeli urak a közös bank érdekében az önálló bank ellen szónokoltak, akkor ő méltóságának eszébe sem ju-

Részletfizetésre kaphatók

fégyverek, gramfonok és lemezek, fényképező gépek, mindennemű hangszerek, színházi látcsövek és Meidinger kályhák a .
Schvartz-féle pipa üzletben a városházzal szemben. .:

tott az önálló bank mellett állást foglalni. Ma azután a midőn az Önök mandátumára pályázik, egyszerre nagy hive lett az önálló banknak (Derültség.)

Milyen lesz a bank.

Tisztelt Polgártársaim! Én az önálló bank melletti argumentumokat nem kívánom részletesen fejtegetni. Ismerik Önök azokat jól, csak két pontot kívánok kiemelni. Az egyik az, hogy tudjuk, hogy ma már a nagy művelt világban az összes nemzeti bankok bizonyos összeköttetéseket tartanak fenn, a többi bankokkal, mindegyik a maga és a másikkal érdekében is. Igen természetes, hogy mihelyt mi felállítjuk a Magyar Nemzeti Bankot, hogy mi, akik sajnos, de úgy van, Ausztriával oly óriási gazdasági összeköttetésben állunk, hogy mi igenis fogunk az Osztrák Nemzeti Bankkal bizonyos megállapodásokra jutni. Hogy ezek a megállapodások a Magyar Nemzeti Bank felállítása előtt, vagy után történnek, az egészen mellékes kérdés, ha máma az osztrák klerikálisok útik a nagy dobot Ausztriában és azt hirdetik, hogy nekik nem kell kártel bank, hát mi felállíthatjuk a Nemzeti bankot és ha meg nem egyeznek előzőleg, későbbben maguk fogják kívánni a megegyezést, mert ez az osztrák tőke ipar és kereskedelem érdeke épp úgy megkívánja, mint a mienk. Aki azt állítja, — hogy mi ezzel a kártellel hazaárulást követünk el, az-azt bizonyítja, hogy fogalma sincs a kérdéstről.

Most áttérek a másik argumentumra, a mely az önálló bank mellett szól. Nemrégiben olvastunk a lapokban egy kommunikét, amelyben az áll, hogy Bosznia annexiója folytán az osztrák-magyar nemzeti bank igazgatósága Szerajevóban egy új fiókot állított fel, amely sem a magyar, sem az osztrák főintézet alá nem helyeztetett, hanem önálló fiók, amely directe az osztrák-magyar bank igazgatósága alá rendeltetett. Tudják-e Önök, mit jelent ez? Ez jelenti az első lépést a triálistikus felé. Jelenti azt, hogy az osztrák-magyar bank Bosznia annexiója folytán egy bizonyos 3-ik politikai esetet lát Bosznia és Hercegovinában és amelyet sem, magyar, sem osztrák fennhatóság alá nem akar helyezni, vagyis amint azt Lichtenstein herceg az osztrák parlamentben mondotta, ők a magyar szent korona birodalmának egyes részét, így Horvát-Szlavon országot átakarják kapcsolni egy majdan akitandó új 3-ik délszláv testhez. Ez ellen mi a végsőig tiltakozunk. (Általános helyeslés.) Az Osztrák-magyar bank ráért a triálistikus utjára, amidőn magát e lépésre elhatározta és ezen elhatározását végre is hajtotta. Ez igen tisztelt Uraim egy újabb indok arra, hogy a magyar nemzeti bank felállításától mi el nem állhatunk semmi szín alatt, senkinek a kedvéért sem. (Általános helyeslés és éljenzés.)

Degenfeld Pál—fordulása.

Degenfeld József gróf szemünkre veti, hogy mi két évtizeddel ezelőtt nem állítottuk fel a külön vámot. Ez megint egy különös dolog, 1878-ban, majd 88-ban módjában lett volna annak a pártnak, amelynek erőszakosságáról hirhadt oszlopos tagja volt Degenfeld József, felállítani az önálló vámterületet és kérdezzék meg azokat az urakat, akik akkor a választási küzdelmekbe részt vettek, hogy mit csinált gróf Degenfeld József azokkal, akik az önálló vámterület mellett harcoltak: igyekezett őket elnyomni, üldözni és letiporni. (Ugy van, ugy van.)

Hadd tanuljon a gróf!

Igen érdekes az ellenjelölt urnak az adóreformra tett nyilatkozata. A gróf ur azt fejtegeti, hogy ő ugyan az adóreform javaslatokat nem is ismeri, hát az őszinteség szép, de én azt hiszem, hogy a ki 1909. január 28-án azt kívánja a választó közönségtől, hogy őt választ-

szak meg képviselőnek, abban a pillanatban, a midőn a magyar törvényhozás éppen benne lesz az adóreform tárgyalásában annak, mint képviselő jelöltnek érdemes lett volna ezen ezen adóreform javaslatokat alaposan át tanulmányozni. (Egy hang: Azt ígérte, hogy tanulmányozni fogja) Erre a közbeszólásra az a válaszom, hogy adjanak neki időt a tanulmányozásra, hogyha megbukik 28-án, szépen itt-hon maradjon és mire a főrendiház elé kerülnek az adó javaslatok, akkor ő méltósága a főrendiházban érvényesíthesse a maga nézeteit. A mi az adóreformot illeti, nem akarom részletesen fejtegetni, egyre azonban bátor vagyok az Önök figyelmét felhívni. Tény az a mint Csanak János barátunk ki is fejtette, hogy ezen adóreform a legkisebbeket, az anyagilag leggyengébbeket erősen mentesíti a II-od osztályu kereseti adótól, a világ legigazságtalanabb adójától. A lép minimumra vonatkozólag azt mondják, hogy kevés a 8 száz koronás létminimum. Ezt én is concedálok s ha nem sikerülne ennek a felemelése, méltóztassanak ezt betudni azon nagyvagyonu uraknak, a kik országszerte agítálnak az adóreform ellen, mert attól tartanak, hogy ez az új adóreform meg lesz a gazdaságokat jobban fogja sújtani. Ez az adóreform meg lesz csinálva, már is egy sereg módosítás van benne, és merem állítani, hogy az iparosok kereskedők közül a kisebbek a kinnél óriási magasan lett a jövedelem felvéve, a reájuk a 10%-o helyett az 5%-os alap lesz elfogadva, nagy tehertől fognak mentesülni és bizonyos, hogy a jövőben nehezebben fog megeshetni az, hogy a kiknek 10000 és 100000 korona jövedelmük van, egy elenyésző csekély része után jövedelmüknek fizessék az az adót. Én a szociál politika terén azt mondom, hogy sokkal jobban szeretem ha millióriusok haragudnak reám, mintha a kisembereknek, a szegény sorsuaknak ezrei. (Helyeslés.)

Az ipartörvény.

Engedjék meg, hogy még megemlékezzem azokról, a kikre gróf Degenfeld József az ő programbeszédének elmondása alkalmával úgy látszik egyáltalában nem is gondolt, a kik pedig az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak szívéhez igen közel állnak. Jól méltóztatnak tudni, hogy munkában van az általános ipar törvény. Megjelent egy munka a kereskedelmi miniszter egyes közgei által kidolgozva, ez a munka közé lett téve és a mi kitűnő nagy-névű elnökünk a mikor közé tette, kijelentette, hogy ő ezzel nem azonosítja magát, ő mint egy mértékes munkát a közvélemény itélőszéke elé bocsájta, szóljon hozzá a ki szakember, a ki szakértő és az elhangzott vélemények alapján fogja azt átdolgozni. Uraim ez az ipartörvény javaslat élet halál kérdése a magyar iparnak, a nagy iparnak, a közép, de még sokkal inkább a kisiparnak. Ez a törvényjavaslat a magán tisztviselő karnak is élet kérdése. Ennek a törvény javaslatnak helyes, vagy helytelen megoldása óriási fontossággal bír a magyar munkásságra nézve. Gróf Degenfeld József ugylátszik ezzel a törvényjavaslattal még kevesebbet foglalkozott, mint az adóreform törvényjavaslattal, mert véleményét az ő programbeszédéből erre vonatkozólag nem ismerjük, hanem ismerjük a mienket. Midőn ezen törvényjavaslat-tervezet közé tétetett, mi, akik a kormányt támogatjuk, elmondottuk a magunk véleményét és mert ez a törvényjavaslat igen sok részletes rendelkezésében nem felele meg a magyar munkásság érdekeinek abban az alakban, amint azt megalkotni akarták és elértilk, hogy ezen javaslat vissza lett vonva, hogy a mi kívánalmainknak megfelelő javaslat fog kidolgoztatni. Hogy itt az iparosságot kik képviselik jobban, a függetlenségi párt, vagy pedig az a kis párt, amely majdan gróf Degenfeld körül fog megalakulni, azt az Önök elbírálására bízom.

Egy másik kategória, amelyről igen szépen emlékezett meg az én igen t. barátom, Csanak János, az állami tisztviselők, altisztek, szolgáltnak a kara. Ne vegyék rossz néven, ha itt is felszólalok érdekükben, de oly közel állanak szívemhez, annyit foglalkozom az ő dolgaikkal, hogy nem tudok elmulasztani egyetlen alkalmat sem, hogy ő róluk meg ne emlékezzek. Említette Csanak János t. barátom a szolgálati pragmatikát. Itt kénytelen vagyok Önök elé egy képet állítani. A midőn az ellenjelölt ur 18 évvel ezelőtt főispánoskodott, akkor hangzott el az a híres szó, hogy „nekem pedig nem kell olyan tisztviselő, akinek joga is van.“ Ma birjuk az összkormány ígérteit, hogy még ennek az országgyűlésnek tartama alatt, de mindenesetre az általános választások előtt megalkotjuk és életbe léptethetjük a szolgálati pragmatikát, amely szabályozza a tisztviselőknek és állami alkalmazottaknak kötelességeit, jogait, első s rban pedig törvénykönyvünkkel biztosítja a választásoknál polgári jogaik szabad gyakorlását. Én a tisztviselői kérdésben csak arra utalok, hogy a szeptedi kongresszus az az alap, amelyen el kell indulni mindenkinek, aki a tisztviselő ügyét szívén viseli. Azonban nem egyszerre, hanem lépésről-lépésre kell haladnunk.

A tisztviselőkről és vasutasokról.

Még csak egy kérdésre akarok kitérni. A lakáspénz rendezését sokat szorgalmaztam és az állami tisztviselők egyesületének mult évi közgyűlése azt az elvet, hogy mindaddig, a míg az állami tisztviselők lakbér viszonyai nem szabályoztatnak törvényben, mindaddig a míg a státus rendezések főbb vonásokban végre nem hajtatnak, addig a katonatiszti fizetésekhez hozzá nyulni nem szabad. Kilenc és fél milliót vett be a kormány a lakás bér rendezésére és sok milliót a státusz rendezésre. A lakbér kérdést, a törvényhozás jól oldotta meg, de a végrehajtást a pénzügyminiszter ur nagyon rosszul, a többek között Debreczenben is, amidőn úgy lekafizsikkalták, én az első panasza rendkívül megdöbentem, amikor a debreczeniek sérelméről értesültem. Itt 34-an vagyunk Csanak Jánossal együtt képviselők s merem állítani, hogy velem együtt mindannyian arra fognak törekedni és azt hiszem, meg is van hozzá az erőnk, hogy ezen sérelmes intézkedését a pénzügyminisztériumnak kikorrigáljuk. Sokáig vettem igénybe becses figyelmüket, de kénytelen vagyok különösen azon újabb sajtó támadásokkal szemben, amelyek engem más térről érintettek, különösen a vasutasok politikai jogainak gyakorlása terén, az én igen t. másik gyermekeimről, a vasutasokról, az én kedves jó barátaimról is egy pár szóval megemlékezni. (Halljuk, halljuk.) Ígérem, hogy az igazgatók fizetésének felemelését nem fogom szorgalmazni. (Derültség.) Ezzel szemben ma is követelem, hogy a műhelymunkások 9 és fél óras munkaideje megadassék és ígérem, hogy a művezetők még fennálló sérelmeinek fokozatos orvoslására törekedni fogok. De különösen ígérem, hogy mindenkor mindannyian örködni fogunk afelett, hogy az állami tisztviselők, a vasutasok a fennálló törvények alapján politikai jogaik szabad gyakorlatában még a Pesti Napló által sem alteráltassák magukat. Én bámuloja vagyok a kereső osztályok szervezetének és mindig azt az elvet követem, hogy ezek szorítkozzanak a maguk különös szabályainak, érdekeinek, jogainak az érvényesítésére, de tartsák magukat távol a politikától. Tiltakozom azon felfogás ellen, mintha a vasutas szövetség befolyásolná a vasutasokat. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy vannak olyanvasutasok, akik nem is tagjai az én elnökletem alatt álló szövetségnek.

A Homokkert és Degenfeld.

Két kérdésre vagyok kénytelen még ki-

Bächer Melichár Johnston

eke, vetőgép- és aratógépgyárak kizárólagos főraktára:

Ráhmer Sándornál Debreczen, Piacz-utcza 26. sz. (Nagytrafik udvar.)

A világhírű páros soru eredeti Melichár „Unicum Drill“ gépek. A legjobb könnyű kettős ekék (melyeket próbára adunk bárkinek) szecskavágók, répavágók, morzsolók s minden egyéb gazdasági eszközök. — Ingyen aratógépkezelő tanfolyam.

térni. Különös érdeklődéssel olvasván az ellenpárt kiváló szónokainak nyilatkozatait, találkoztam eggyel, amely nem tudom, hogy megnevettesen-e, vagy az ellenkező érzelmeket ébresztse bennem. Azt mondja dr. Kardos Samu, a Homokkert egy küldöttséget vezetvén gróf Degenfeld József elé, hogy ázsiai elhanyagoltságban és elmaradottságban levő homokkert közlekedési, közvilágítási, közbiztonsági, közegészségügyi és iskoláztatási állapotai tarthatatlanok. — Engedelmet kérek, én feltétlenül elismerem, hogy a Homokkertben az állapotok mindegyike a téreken ázsiaiak. Elismerem azt is, hogy a Homokkertben ez idő szerint 222 választópolgár van. De én megvallom, midőn ezt olvastam, azt hittem, hogy egy ellenpárti küldöttség ment gróf Degenfeld Józsefhez és szemére vetette, hogy te 18 évig voltál teljhatalmu ura Debrecennek, hogy tűrhetted 18 esztendeig, hogy itt ilyen ázsiai állapotok legyenek és azt hittem, hogy erre ez a polgártárs kijelenti, hogy személyedben tisztelünk, de mert 18 évi hatalmi működésed alatt semmit sem tettél a homokkert érdekében, viszont Weszprémi főispán rövid idő alatt már is megkezdte, hogy a homokkerti ázsiai állapotoknak véget vessen, ennél fogva, már megbocsájtasz, de mi reád nem szavazhatunk, csak az új rendszer hívére, Csanak Jánosra.

Csak 67-es Degenfeld!

Végül nem kutatom azt, hogy gróf Degenfeld József tulajdonképpen melyik közjogi alapon áll. Minthogy a balpárt bennünket sajtójában az országgyűlésen azzal vádol, hogy elhagytuk a függetlenségi programot és önkormányzati függetlenségi programot és önkormányzati függetlenségi programot, akik nem alkuszunk meg senkivel, énnekem azt kell hinnie, hogy gróf Degenfeld 48-as balpárti, a programot ha olvasom, azt látom, hogy igen szép program-pontokat vesz fel, mint a nemzeti bank, külön vámtérlet stb. De, hogy ő 48-as lenne, arról egy szót sem látok s ha alaposan elolvasom programját, azt tapasztalom, hogy ő nagyon közel áll ahhoz, ahol állott egész életén át: a 67-es alaphoz. Ha ezek után a balpárt jónak látja gróf Degenfeldet támogatni, joga van hozzá, tegye, de nekünk többé szemrehányás: ne tegyen azért, mert azt az álláspontot követjük, amelyen idáig haladtunk. A függetlenségi balpárt itteni vezére, kiváló képességű szónoka, Jánosi Zoltán igazán ékesen szóló beszédben, amelyben lehumbogolta Kossuth Ferencet, beszédét azzal végezte, hogy Magyarország diadala lesz gróf Degenfeld megválasztása és a diadalnak ellenkezője, ha Csanak Jánost választják meg. Én felhívom azokat, akik valaha az életben akár karddal, akár fegyverrel, vagy furkós bottal kénytelenek voltak magukat megvédeni, azok nekem igazán fogadják, hogy nem néz az ember a küzdelem közben a saját fegyverére, hanem ellenfelének a szemé közé. A mi ellenfelünk Ausztria. Nézzék meg, hogy gróf Degenfeldet szapulják-e az osztrákok, de még csak a balpártot is szapulják-e? Nem. A míg idehaza bennünket némelyek árulással vádolnak, addig az osztrákok arra törekednek, hogy a Kossuth Ferenc vezetése alatt álló függetlenségi és 48-as pártot bírják legyűrni, mert mi bennünk látjuk Magyarország jogainak legigazibb, legőszintébb védelmezőit. Ezek után a III. kerületi választópolgárokra bízom azt, itéljék meg, mi helyesebb, mi Debrecennek a hazafias kötelessége; az-e, hogy az osztrákok örömeire Degenfeld József grófot, vagy a magyar haza javára, az osztrákok bosszúságára Csanak Jánost válasszák meg képviselőjüknek. (Élénk éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlök.)

Sághy Gyula beszéde.

Egyetemet Debrecennek.

Sághy Gyula: Azok után, amit alelnök társam előadott, részemről csak percekig óhajtom szíves figyelmüket igénybevenni. Debrecen városának a magyar szabadság, a magyar függetlenségi küzdelmek által megszentelt falai közé jöttünk, hogy önöktől további küzdelmeinkben lelkesedést, ihletet merítsünk. Én azt látom, hogy Debrecen városának polgársága az ország helyzetét jól fogja fel, mikor arra törekszik, hogy a függetlenségi pártnak sorai meg ne bontassanak, mert minden igaz hazafinak a függetlenségi párt zászlója alá kell sorakozni. Egy másik helyi érdek szempontjából is jól fogják helyzetüket, mert akkor nem

érhetjük el Debrecen városa azon hő vágyának teljesítését, hogy egyetemi várossá tegyük, ha megbontjuk a mostani kormányok sorait, a mostani kormány bukására törekszünk, amely erős elhatározással hozzá kezdett már is a debreceni egyetem megvalósítása eszméjének előkészítéséhez. Ennek a kormányának a magyar kultúra emelésére törekvése 4—5 egyetem felállítására, de elsősorban ott áll Debrecen városának igénye.

A mostani lelkesedésből itélve én azt hiszem, hogy ennek a választásnak olyan eredménye lesz, hogy miként a nagy Kossuth Lajos, itt, e megszentelt falak között azt mondta a nagy szabadságharc idejében: „leborulok a nemzet nagysága előtt”, — mi azt mondhatjuk e hó 28-án: leborulunk mindannyian Debrecen hazafias polgárságának nagysága előtt. Ugy legyen! (Lelkes éljenzés.)

Holló Lajos beszéde.

Holló Lajos: (Élénk éljenzés. Taps. Halljuk. Halljuk.) Tisztelt polgártársaim! Igazat mondott a tisztelt barátom, aki előttem szólott, hihetetlenül fennkölt érzelmmel vagyunk itt Debreczenben, mert minden magyar embernek érzelmi világát uralja az a tudat, hogy Magyarország függetlenségi küzdelmeiben egyetlen helynek, egyetlen városnak sem volt oly tiszteltreméltó szerepe, mint Debreczen városának. Azok a nagy függetlenségi küzdelmek, melyek a nemzetnek egy félszázad előtt az egész világ előtt hirt és dicsőséget szereztek, azok a nagy küzdelmek ennek a városnak hazafias színteréről lettek intézve. (Ugy van.) Az a nagy apostol itt fejtette ki nemzetvédő dicsőségjeljes munkáját, minélfogva nem lehet nekünk erre a földre lépni anélkül, hogy ne érezzük, hogy itt minden rög meg van szentelve a függetlenségi törekvések egész nagy gondolatvilágával. Es most is, midőn hosszú idők után ismét egy újabb harc előtt állunk, most is a függetlenségi küzdelmek egy nagy munkájára indulunk el. (Ugy van.)

Talán ez a debreczeni választás fogja megadni, hogy ez a küzdelem, habár most már nem fegyveres, hanem alkotmányos fegyverekkel a nemzet javára megvívassék.

Ne higyjék, hogy ez a harc kicsi kérdések körül forog. Még a nemzeti bank kérdése nem a tulajdonképeni lényeg, habár ez is nagy kérdés. Itt vivja a csatáját a régi rend, amely nem akarja uralmát elveszíteni a függetlenségi gondolattal, hogy sorvasztó, nehéz politikáját ismét urrá tegye.

Történelmi visszapillantás.

Ezt a küzdelmet már körülbelül egy évtizede folytatjuk és vivjük a legnagyobb elkeseredéssel. Hiszen láthatta a nemzet, hogy ezzel a hatalommal, ezzel a szervezettel szemben, amely ránehezedett egész közéletünkre nem birtuk a közönséges fegyverek igénybevételével a nemzet kezére a diadalt megszerezni. — Felhasználtuk a parlamenti ellenállás legszűkebb eszközeit és összetörtük a hatalom minden ellenünk irányuló szövetségét. Egymásután buktattuk meg a Bánffy rendszert, a Széll kormányt, a Khuen-Hédervári és Tisza uralmat (Éljenzés.)

És most rátérünk a megsemmisült rendszer egész letörésével a független államnak teljes felépítésére (Élénk éljenzés.)

A bankkérdés.

Itt van előttünk mindjárt első lépésnek az önálló nemzeti bank megvalósítása. Gazdasági felszabadulásunknak ez a nyitja, mert ha ezt keresztülvihetjük, nyitva van az út a teljes közgazdasági függetlenség felé. (Ugy van. Éljen.)

Mily szívós küzdelmet kell folytatni Uraim ezen célok elérése érdekében! Hiszen ha azt látták, hogy a bécsi napnak fénye hova fog ragyogni, az önálló bank hívei egyszerre megszaporodnának ebben az országban. De amint felhő borul azon fény sugarakra, amelyek a tróntól jönnek, Uraim! ezek összeberzenkednek, ellenünk támadnak és azt mondják, hogy mi vagyunk a nemzetnek félvezetői és ők a bölcsességnek, a mérsékletnek, a békeességnek apostolai.

De felesleges a kétségbeesés. Van nekünk erősségünk, nemcsak a magunk szilárd meggyőződésében, hanem nagy erősségünk van nekünk nagy nevű vezérünk, Kossuth Fe-

renc szilárd elvhűségében és kitartásában is. (Éljenzés. Taps.)

Nem lehet elfelejteni, hogy midőn a nagy kiegyezési küzdelem folyt, már-már elbukott az önálló nemzeti bank ügye, de az ő szikla-szilárd elvhűsége szembeszállt miniszterársaival s az önálló bank elejtését megakadályozta. Kossuth Ferenc előtt az elismerés lobogóját meg kell hajtani mindnyájuknak; — az ő kezében van ma is a nemzeti bank megvalósításának ügye is. (Éljenzés.)

Azt mondják, hogy lehetetlen a bank felállítására, mert szemben fogunk állani a non possumussal, a nem engedéssel, az uralkodói vétóval és ennek következtében inkább, mintsem zavaroknak tegyük ki az országot, engedjünk mi, mondjunk le elveinkről és hajoljunk meg az uralkodói akarat előtt.

Hát én tisztelt polgártársaim a kishittőségnek ezt a politikáját, a kicsiny hitűségnek ezt a kálváriautját nem járom és ha kell, szembezálok száz meg száz hatalommal is, győzelmem biztos, mert a jog alapján járok és állok.

Mikor a függetlenségi párttal ama kiegyezést, vagy paktumot elfogadtatták, egy határozatot hoztunk a függetlenségi párt gyűlésén, amelyet épen én olvastam fel, amelyben bennfoglaltattam, hogy mi ehhez a kiegyezéshez, annak súlyos és nehéz feltételeihez, a kvóta fel-emeléséhez, azon feltétellel járulunk hozzá, ha önálló bank 1910. végére fel fog állítani. (Éljenzés.)

Hogy ellenségeink mennyire ijesztgetik az országot az önálló bank veszélyeivel, azt nem kell Önök előtt részletesen fejtegetnem. Mindenütt a gazdaközönségnek és iparosoknak romlását festik. Azt mondják, hogy az önálló bank drágává teszi a pénzt és hogy a nemzeti bank gazdasági életünkben nem fogja ugyanazt a szolgálatot teljesíteni, amiket a jelenlegi közös bank betölt. Erre nézve egy példára hivatkozom. Gróf Teleky Arvéd barátom kint járván a külföldön, nagy tekintélyű politikussal tanácskozott és felvetette azt a gondolatot előttük, hogy egy országban a közös, vagy a külön bank megfelelőbb-e? Azok elcsodálkozva néztek rá, megakadt ajkukon a szó, hogy egy független államban kérdés támadhat-e az iránt, hogy egy idegen országban székelt bank lássa-e el egy állam hitelét? Választ nem adtak, de néma ajkuk megadta a választ, hogy mint egy államra, úgy Magyarországra sem lehet átkos saját gazdasági berendezése.

Hiszen a mi történetünkben is épen azok voltak a legfényesebb korszakok, amidőn dicső nemzeti királyaink képe volt ráverve azon arany és ezüst pénzekre, amelyek mint magyar pénzek jelentek meg a gazdasági orgalomban és amelyek a magyar állam nemzeti jellegét az egész világ előtt kidomborították. Nem lehet kárára egy államnak, amely a saját szuverenitását akként biztosítja, hogy a saját országában helyezi el azon jegyeknek ércbeli fedezetét, ha bent az ország központjában halmozza fel azokat a kincseket, amelyek a hitelt nyújtó egyéneknek fedezetül szolgálnak. Amely állam idegen ország kincses házában halmozza össze ezt a fedezetet, az az állam nem ismeri, hogy mivel tartozik suverén jogainak, államiságának. Mert egy állam nem állam, egy nemzet nem nemzet, amely önmagában mindazzal nem rendelkezik, ami egy szabad nemzetnek, egy önálló államnak feltétlen követelménye és kriteriuma. (Éljenzés.)

Az önálló bank kérdésében egy kétségbeesett harc folyik. Ellenfeleink a közönségnek fenntartását kívánják, hogy ezáltal megakadályozzák azt, hogy ne kezdhesük ki egy ponton sem a közösséget, hogy megmaradjon minden úgy, mint az 40 évig volt. (Helyeslés.)

Azt az alkotmányt, amelyet Deák Ferenc egy ideig-óráig tartó expediensnek gondolt, hogy t. i. vezessük ki a nemzetet az abszolút korszakból, csináljunk békét a dinasztával és a nemzet, ha majd erei meggyazdagodnak, meg fogja találni azt az utat, amelyen tovább építse állami életét, — amit maga az alkotó ideiglenesnek kontemplált, azt a követők mint sértetlen bálványt állították fel, amelyet ledönteni nem szabad; pedig az csak szűk korlát, a nemzet jogait teljesen összeszorító keret, amelyben egy nemzet élete nem 40, vagy 50 évi fejlődés után, de még sokkal kevesebb idő után sem mozoghat.

Azóta körülöttünk független államok keletkeztek és nekünk ezekkel szemben összetett kézzel, állami életünk fejlődésében megbénítva akként kellene tovább haladnunk a közösség bénító, szük keretei közt? Ez lehetetlen! Mi a függetlenségi politikát tovább akarjuk vinni és hiába mondják, hogy mi az eltelt 2 év alatt nem tettünk semmit. Ez a két év a fegyverszünetnek kölcsönösen megállapított ideje volt a nemzet és király közt. És amint elkövetkezett az önálló bank felállításának ideje, úgy fogjuk megvalósítani összes programmpontjainkat. És nemhogy abba akarnók hagyni, de ellenkezőleg életre akarjuk kelteni a magyar függetlenséget. (Élénk éljenzés.)

Vigyázzunk a függetlenségi lobogóra!

Tisztelt polgártársaim! (Halljuk). E választás alkalmával egy derék függetlenségi katonát küldhetnek sorainkba, akinek egész egyénisége a függetlenségi eszméhez való egyszerű fitogtatás nélküli őszinte ragaszkodásban merül ki.

Ő benne bizunk mindnyájan és hisszük, hogy a függetlenségi pártnak erős kezű munkása lesz. (Igaz. Ugy van. Eljenzés.)

Vajjon aki vele szemben áll, méltó-e valamennyiünk bizalmára? Aki annyi időn keresztül támadta azt a rendszert, amely nem birt Magyarország javára keresztülvinni semmit, bizalmunkra méltó nem lehet.

Itt Debreczen az ország szívében a polgári felvilágosultság ősi helyén, itt a megfélemlítésnek ily rut játékaival győzelemhez jutni nem lehetséges. Ha valaki ezt Debreczen városáról feltételezi, az mélyen sérti a polgárság értelmi jóságát és értelmi képességét. Egy fecske nem csinál nyarat. Egy választás nem döntheti el az ország sorsát, de ki kell jelentenem, hogy ennek a választásnak nagy jelentősége van, mert önök fognak az országnak példát adni, hogy menjünk-e tovább a küzdelem útján? Az önök szavát ellenségeink is lesik. És higgyék el, habár eltávolunk, a mi gondolatunk egy percre sem fog eltávolodni attól a harctól, amely itt folyik. Mi megnyugodva távozzunk és reméljük, hogy Debreczen városában nem csatlódunk. És amint jöttünk bizalommal, úgy reménységgel távozzunk. Merítjük ezt az önök kipróbált elvhűségéből és hisszük, hogy nemcsak Csanak János kedvéért, aki maga is megérdemli (Éljenzés) hanem az elvek nagy szentségének kedvéért is azon uton fognak haladni, amelyen eddig jártak. Éljen Csanak János! (Hosszantartó éljenzés és taps. Szónokot számosan üdvözlük.)

*

Holló Lajos után folyton ismétlődő frapáns hatás és tetszésnyilvánítások között beszéltek még Csizmazia Endre, Kelemen Samu, Buza Barna, Marjay Péter, Irsay Miklós és Papp Elek országgyűlési képviselők. Azután Bakonyi Samu lelkes szavakban köszönte meg az igaz ügyet támogató képviselők támogatását és indítványt tett, hogy a gyűlés Kossuth Ferencet, az országos párt szeretett elnökét táviratban üdvözölje. Az indítvány egyhangú elfogadása után a Himnusz hangjai mellett a gyűlés lelkes hangulatban ért véget. Este a Bika disztermében a képviselők részére bankett volt. A képviselők egyrésze a délutáni, másrésze az esti gyorsvonattal utazott vissza a fővárosba, hogy jelen lehessenek a képviselőház szünet utáni első ülésén.

Wekerle az adóreformról. A képviselőház folyosóján tegnap egyébről nem beszéltek. Wekerle Sándor miniszterelnök az egyik élénk hangon tárgyaló csoporthoz ment és kijelentette, hogy a Házban ki fogja fejteni, hogy az új adótörvény alapján egyetlen kereskedő és iparos sem fog az eddiginél több adót fizetni.

A városok háztartása. A városok háztartásainak rendezésére alakult bizottság tegnap délben, a képviselőház ülése után tárgyalás alá vette Holló Lajosnak a háztartások rendezésére vonatkozó javaslatát s azokat csekély módosítással elfogadta. Az ülésen Holló Lajos elnököt s Szász József volt a jegyző.

Felhívás.

A Csanak-párt végrehajtó bizottsága ma kedden délután fél öt órakor az „Angol királynő” fehértermében fontos ügyekben

bizottsági ülést

tart, melyre a tagok pontos megjelenését kéri.

Az elnökség.

Korcsolya- és Sport-czipők

nagy választékban
MANDEL LIPÓ T
czipő nagy raktárában
Arany János-utczával szemben.

Az első ülés.

Szabó Kálmán elparentálása.

A képviselőház ülése.

A hosszas karácsonyi szünet után tegnap délben tartotta a Ház első ülését.

Justh Gyula elnök pontban 11 órakor nyitja meg az ülést. Jelenti, hogy az olaszországi katasztrófa dolgában a szünet alatt részvétárviratokat intézett az olasz kamara elnökéhez, ki hálás köszönetét nyilvánította a magyar parlament részvéteért. A Ház ezt jóváhagyólag tudomásul vette. Elparentálja kegyeletes szavakban Szabó Kálmán debreceni képviselőt és jelenti, hogy az új választásról intézkedett. Jelenti, hogy Druhon Ödön és Nadányi Emil végleg igazoltattak. Bizony Ákos lemondott egy választójogi, mint az igazságügyi bizottsági tagságáról. Majd elnöki előterjesztések következtek.

Nagy György a házszabályokhoz kér szót. Kifogásolja, hogy eddig 86 interpellációt hagytak a kormány tagjai válasz nélkül. Indítványozza, hogy a itélje el a Ház sulyosan a kormány azon bűnét, hogy nem teljesíti alkotmányos kötelességét.

Jekalfalussy Lajos betérjeszti az 1909. évi ujonc megajánlási javaslatot.

Nagy György: Az önálló bankkal nem sietnek.

A Ház a bizottsághoz utalja.

Elnök: Javasolja, hogy legközelebbi ülését holnap d. e. 10 órakor tartja. Napirendre tüzését ajánlja az üresedésbe jött bizottsági tagsági helyek betöltésének. A holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ.

* **A szökött katona.** Szigligeti a népszínmű terén első diadalát A szökött katonával aratta. A darab páratlan népszerűségét legjobb bizonyítja az a körülmény, hogy írója még megérte századik előadását. Ezzel a munkájával teremtette meg Szigligeti a népszínművet, amely speciálisan magyar drámai műfajban később sokkal értékesebb és igazán maradandó becsű alkotásokat produkált. A szökött katona vasárnap délutáni reprizére zsúfolásig megtelt a színház így újra bebizonyult, hogy van a népszínműnek publikuma. Julcsa

szerepét, mint vendég, Püspök Rózi adta. — Püspöki Rózi első lépéseit pályája felé városunkban tette s így nem ismeretlen színházlátogató közönségünk előtt. Mióta Debrecenből távozott, játéka rutinosabb, nem nagy terjedelmű, de tisztán csengő hangja iskolázottabb lett. Szóval szép haladást tapasztalunk nála s így nagyon megérdemelte a biztató tapsokat. Gerő Ida jóízű népies alakot formált Korpádinéből s kitűnően alakította Gyöngyi Izsó a piperkőc ficsurat Győre Alajos drámai erővel megrajzolt ezredese is dicséretet érdemel.

Sz. F—c.

* **A színház hírei.** Tell Vilmos, Seiller klasszikus darabjára készül a szintársulat. Ebből a nagyszabású darabból naponta folynak a próbák, hogy minél fényesebb előadásban mutassák be ezt a hatalmas alkotást. A címszerepet Lugosi Béla adja. Ma kerül színre 11-szer *Dollárkirálynő*, az idény talán legnagyobb sikerű operettje, melynek minden előadása eddig telt házat vonzott, ugyszintén a *Nagymama* is, mely csütörtökön kerül színre 10-szer a címszerepben Róza Lilivel. — Az igazgatóság megvette Bernstein világhírű darabját, *Izraelt* és legközelebb színre hozza.

* **Bérlők figyelmébe.** Az igazgatóság felkéri a t. bérlőket, akik még eddig a bérletet nem fizették be, sziveskedjenek azt a színházi pénztárnál befizetni.

A városatya választások jóváhagyása.

Az igazoló választmány ülése.

Az állandó igazoló választmány Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt tegnap délután négy órakor ülést tartott. Az igazoló választmány tagjai közül jelen voltak beregi Nagy Sándor, Kardos László, dr. Nagy Lajos, Somogyi Pál, dr. Ujfalussy József és Török Péter.

Az ülés tárgya a december 29-én lezajlott városatya választások igazolása volt. A választásokat igazolták, csupán egy változás történt. — A Csapó-utcán ugyanis Várray Jánost három évre megválasztottnak jelentette ki az elnök, holott a legtöbb szavazatot kapta.

Miután beigazolódott, hogy Várray legtöbb szavazatot kapott, a választmány hat évre megválasztott bizottsági tagnak jelentette ki őt, míg három évre megválasztott bizottsági tag lett a legkevesebb szavazatot kapott Böszörményi Imre.

Tűz a Nemzeti Színházban.

— Távirati tudósítás. —

Tegnap este riasztó hír járta be a főváros utcáit. Tűz van a Nemzeti Színházban. A hír igaznak bizonyult, de szerencsére nem járt tragikusabb következményekkel.

A színházban ma este Meeterlinck drámáját, a Monna Vannát adták. A második felvonás végén égő fáklyákkal jelennek meg a statiszták a színpadon és a kivonuláskor, mikor a függönyt leeresztették, az egyik fáklyától a diszlet tüzet fogott és gyorsan harapódzó lánggal kezdett égni. A közönség körében érthető rémület keletkezett, sokan felugráltak és a kijárat felé tödultak.

A színpadmester azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, azonnal leeresztette a vasfüggönyt és az egész színpadra ráeresztette a záporos-készüléket. A viz pillanat alatt eloltotta a tüzet, de a diszleteket teljesen tönkre tette, úgy hogy az előadást nem lehetett folytatni. A közönség minden zavar nélkül nyugodtan hagyta el a színházat.

A kár 70—80.000 korona. A diszletek, minthogy hasznavehetetlenné váltak, a Monna Vanna előadását sem ma, sem holnap, mikorra pedlg kitzizve volt, nem tarthatják meg.

A függetlenségi párt értekezlete.

Szabó Kálmán emlékezete.

Fővárosi tudósítónk telefonálja: Az országos függetlenségi és 48-as párt tegnap este Thaly Kálmán elnöklete alatt népes értekezletet tartott. Az ülés megnyitása után Thaly Kálmán meleg szavakban elparentálta Szabó Kálmánt. Jelenet, hogy a párt elhunyt felett részvétének kellő módon kifejezést adott, a temetésen képviseltette magát, a ravatalra koszorut tett. Azután indítványozta, hogy Szabó Kálmán érdemeit a párt jegyzőkönyvben megörökítse. Az indítványt egyhangulag elfogadták és áttértek a napirendre. Több bizottsági megüresedett tagság betöltését intézték el, kisebb határozatokat hoztak, majd Hoitsy Pál előadásában az adóreformot tárgyalták.

Hosszas tárgytás és többek felzólalása után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadták. Az értekezlet a késő esti órákban ért véget.

Öngyilkosság a Fehérló-szállodában.

Öngyilkos uri ember.

Vasárnap éjszaka fél három órakor a budapesti vonattal Debrecenbe érkezett egy 45—50 évesnek látszó intelligens megjelenésű, de kopottas ruházatu uri ember és egyenesen a Fehérló-szállodába hajtatott. A szállodában a vendégkönyvbe a következőket írta be:

Altmann Hugó kereskedő

Nagyváradról.

Az idegen nyugodtan viselkedett. Reggel kilenc órakor elment, később visszatért, befűtetett szobájában és irni kezdett. Az ajtót magára zárta. A 7. számú szobából, ahova szállott, pont tizenkét órakor hatalmas durranás hallatszott ki, melynek zaját tompa zuhanás váltotta fel. A szálló személyzete megrémülve, lakatossal felnyitatta az ajtót. — A szobában borzalmas látvány tárult elbük. A vendég a földön holtan terült el. Fejéből patakként jött a vér és balhalantékán hatalmas lösebb tátongett. Csakhamar a helyszínen termett a rendőrség is és megállapította, hogy az idegen öngyilkosságot követett el, amerikai rendszerű Weelodock revolveréből egy lövést tett halántékára, ami azonnali halálát okozta. — Az öngyilkos az asztalon három levelet hagyott hátra, egyet Nagyváradra, egyet budapesti ismerőseinek, egyet pedig az újságíróknak irt a következő tartalommal:

A zsurnaliszta urakat arra kérem, hagyjanak békén halálom után, ne akarják, hogy háromszoros halállal haljak.

Aláírás ezen az íráson nincs. A többi levelek tartalma ellene mond annak, hogy az öngyilkos nagyváraoi kereskedő lenne. E levelek azonban még hivatalos titkot képeznek s így tartalmukat nem lehet nyilvánosságra hozni.

A rendőrségen azt hiszik, hogy az illető fővárosi ember és olyan névnek a viselője, mely név az utolsó hónapok fővárosi panamabotrányaiban gyakran előfordul. — Innen m...

gyarázható az újságírókhoz intézett kérése is az öngyilkosnak, kinek hiteles személyazonosságát mára minden bizonynyal megállapítják.

HIREK.

— **Istentisztelet 11 órakor a ref. templomban.** Vettük a következő értesítést: Református egyházunk presbitériuma végzésileg kimondotta, hogy a folyó 1909. évtől kezdve kis templomunkban vasárnaponként (kivéve a vásárvasárnapokat és azokat a vasárnapokat, amelyeken az uri szent vacsora kiosztatik) délelőtt tizenegy órakor is tartassék istentisztelet. Midőn teljes tisztelettel jelentem egyházunk m. t. tagjainak, hogy ezt a tizenegyórás kistemplomi istentiszteletet folyó januárius hónap huszonegyedikén már megkezdjük, ugyanakkor felkérem őket azoknak az istentiszteleteknek olyan mérvű látogatására, amely meggyőzőn mindenkit afelől, hogy ezekre az istentiszteletekre nagy egyházunkban csakugyan szükség és pedig állandó szükség van. Debreczen, 1909. januárius hó 18-án. *Dicsőfi* József, egyházkerületi főjegyző, a debreczeni ref. egyház lelkes elnöke.

— **A Csokonai-kör felolvasó ülése.** A Csokonai-kör 1909. január 23-án, szombaton délután 5 órakor a város háza nagy tanácstermében felolvasó ülést tart. 1. Valaritis új görög költő. Irodalmi tanulmány. Irta és felolvassa: dr. Darkó Jenő, a Csokonai-kör tagja. 2. Romantika. Elbeszélés. Irta és felolvassa: Vándor Iván, a Csokonai-kör tagja. 3. Debreceni költőkről. Irta és felolvassa: Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára.

— **A csatornahálózati pályázat.** A csatornahálózati pályázat határideje ma délután öt órakor lejár. A pályázók nagyrésze már eddig beadta a pályázatát.

— **Dolgoznak Dégenfeldék.** Madarat a tolláról, embert a barátjáról, választási pártokat kortes eszközeikről lehet megismerni. Ebben a tekintetben a grófi párt egyáltalán nem *méltóságos*. Tanu erre az az öt-hat feljelentés, melyet egyes háztulajdonosok tettek a rendőrségen, hogy házuokról felbérelt emberek az éj leple alatt a Csanak-féle zászlókat letépték. De tudunk bizonyosságot mi is. A „Debreczen“ című tábláját ismeretlen jóakaróink az éjszaka lefeszegették. Nem haragszunk érte, meg feljelentést sem teszünk. Hisz az ismeretlen tettesek gróf Dégenfeld példáját követik. A gróf a régi nagy elveken tesz idegen vagyronrongálást, kortesei pedig a címtáblákon és zászlókon.

— **A mai hangverseny.** A Zenekedvelők társaságának mai hangversenyére a pótszékék és állóhelyek jegyei 4 illetve 2 koronájával Csáthy Ferenc ur tüzletében és este a pénztárnál válthatók. A folyó hó 10-én Budapesten tartott Culp-estély oly óriási érdeklődést keltett a fővárosban, hogy a Royal-szálló hatalmas díszterme nem volt képes befogadni a világhírű énekesnő művészetének tisztelőit. — Minden jel arra mutat, hogy a mi 700 emberre szánt hangversenytermünk is kicsinek fog ez alkalommal bizonyulni. Nem kevésbé nagy érdeklődéssel várják a kamarazene hívei a Kemény-Schiffer hirneves puartett társaságot is. A hangverseny fél 8 órakor kezdődik.

— **A rendőrfogalmazói állás ügye.** Weszprémy Zoltán főispán Illésy Gyulát továbbra is megbízta az ideiglenesen betöltött rendőrfogalmazói állás dolgainak végzésével. Az állás betöltése 1909. december 31-ig szól, illetve addig, amíg az új szervezési szabályzat leérkezik.

— **A boszniai katonák köszönete.** A Boszniában küzdő magyar bakák számára rendezett gyűjtésért az ez-

red parancsnoksága tegnap fejezte ki köszönetét a polgármesternek azon kéréssel, hogy ezen köszönetet tolmácsolja a közönség előtt. A küzdő bakák köszönetét ezuton hozzuk köztudomásra.

— **A szegényügy tanulmányozói.** Dr. Szanter Ferenc, Győr város tanácsnoka és Kádár Dezső építész Győr város megbízásából tegnap Debreczenben jártak a szegényügy tanulmányozása végett. A vendégek — kiket Illésy Gyula kalauzolt — megtekintették a város és a református egyház szegényházait.

— **A harmadik vig-est.** Csütörtökön délután 5 órakor tartatik meg a „Bika“-szálloda dísztermében a harmadik vig-est. Ezen rendkívül érdekesnek s valóban mulattatónak ígérkező vig-est műsorát ma adta ki az agilis rendezőség s az a következő: 1. „Nyitány.“ Játsza a Kiss Béla zenekara. 2. „A revolver.“ Kettős jelenet. Előadják Leszkay György és Szabó Ilona. 3. O Fourmant „Bizalmas körben.“ Polka Grillante. Pikkolón előadja Gráspointer Antal, a színházi zenekar első fuvo-lása. 4. „Az ember.“ Irta Mihalovits Jenő. Felolvassa Zilahy Gyula. 5. Boston variatio. Lejtik Péterfy Erzsike és Gábrly Miklós. 6. „Carneval.“ Vigjáték 1 felvonásban. Előadják Huzella Irén és Czobor László. 7. Dalok. Mártonfalvy Gy. zongorakis. mellett. Énekli Püspöky Rózsa. 8. „Magyar Fregoli.“ Tréfás jelenetdalokkal. Előadja Gyöngyi Izsó. 9. Vizszavalat. Tartja Hajdu Árpád. 10. Tréfák egy csomóban. Előadja Nádor Zsiga. 11. Hollandi facipős tánc. Lejtik a Percel nővérek. Ezen jótékonycélu vig-estét, melyre a jegyek az Antalfy József piactéri könyvkereskedésében kaphatók, ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

— **Gyűjtőívek messinaiak jávára.** Sztérényi József államtitkár az olaszországi segélybizottság végrehajtó bizottságának elnöke tegnap megküldte a gyűjtőíveket a polgármesternek. Így megindult most már Debreczenben is a gyűjtés, mely minden bizonynyal nagy eredményeket fog elérni.

— **Tegnapi halottak.** Az állami anyakönyvi hivatalnál a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Németi Kálmán ref. 9 hónapos, Sipos János r. keth. 48 éves.

— **A függetlenségi kör bálja.** Aki jól akar mulatni s egy kedves emléket akar szerezni magának, az jöjjön el f. hó 23-án este a „Bika“ dísztermébe. Akkor lesz a függetlenségi kör bálja, mely évek hosszú sora óta a farsang legsikerültebb mulatsága. Hogy az idei sem maradjon az előzők mögött, arról B. Nagy János elnök s a vele fáradozó rendező-bizottság gondoskodik. A meghívókat már szétküldték. Aki tévedésből nem kapott, de arra igényt tart, forduljon a kör Csapó-utcai helyiségében levő rendezőségi irodához.

— **Vigyázzon!** Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni, Bádogos-u. 4. 2194

— **Esztertelepi tejgazdaság** szállít hamisítatlan tisztán kezelt tejet legalább 3 liter megrendelésnél házhoz szállítva októbertől—áprilisig literenként 24 fill. Áprilistól—októberig 20 fill. Megrendeléseket átvész Tóth Gyula vaskereskedő cég.

— **Percel Carola** tánciskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent-Anna-utca 22. szám.

— **Vizvezeteki, fürdő, csatornázás és szivattyu berendezéseket gyorsan szakszerűen készít és javít jótállás mellett, Wilhelm Ede, Hatvan-utca 4.**

— **Nyilvancs köszönet.** A „Kossuth Dalkör“ 1908. december 31-én tartott dales-téye alkalmával felülfizettek: Horváth János és Bico Gyula 20—20 kor., Molnár János 5 kor., Kertész János 4 kor., Cseresznyés Mihályné, Sárosi János, Antal Jenő, Ale István, Sánki

József, Szekeres András, Kovács Gyula, Albert Béla, Sós András, Zöld József, Kovács János és N. N. 1—1 koronát. Fogadják a Dalkör nevében hálás köszönetemet. Debreczen, 1909. január 16. Hatvani József pénztáros.

— **Rèmes gyilkosság.** Szatmárnémetiből táviratozzák; Mikola községben Szabó Mihályné, jómódu özvegyasszonyt az istállóban meggyilkolva találták. Az özvegy 2000 koronája a szekrényből eltűnt. A tettesek baltával ütötték le az asszonyt.

Legujabb.

Merénylet a fiunei kormányzó ellen.

Fiume, január 18. Nákó gróf kormányzó délután automobilon kirándult kirándult Abbáziába. Este 9 órakor tért vissza. Gaszprida község közelében egy sárga ruhás munkás külsejű ember az automobil mellé ugrott és a kormányzóra egy lövést tett. A lövést a soffőr kabátjának ujját találta.

Regény-csarnok.

22. Regény.

A nagy rejtély.

Saját arcom megijesztett; oly zilált és halavány volt. Megjelenhetek-e így egy idegen előtt? Remélhettem-e hogy oly előnyös benyomást fogok tenni ha úgy nézek ki, a mint e perczen a tükörben láttam magamat? — Véleményem szerint egész jövőm attól független, mily hatást teszek Fitz Dávid ezredesre első látásra. — Ismét csengettem tehát és elküldtem a szobaleányok egyikéért.

Nem hoztam volt magammal szobaleányt. A hajón a pinczér neje szolgált volna ki, ha első tervünkhöz ragaszkodunk. Azonban ez volt a legkevesebb, addig míg közelemben tudtam oly nőt, ki segíthetett. A szobaleány megjelent. Nem adhatok jobb fogalmat szellemem akkori kétségbeesett állapotáról, mintha bevallom, hogy valósággal tanácsot kértem ezen idegentől, külső megjelenésemet illetőleg. Középkorú nő volt, kinek tapasztaltsága s a világ gonoszságával való intim ismeretsége modorából és arcából kitént. Pénzt nyomtam a nő kezébe, még pedig eleget, hogy meglepetve feltekintszen rám. Cini-kus mosolylyal köszönte meg, valószínűleg, saját gonosz értelmében fogva fel indokaimat, melyeknek következtében szükségesnek tartottam őt lekenyerezni.

„Mit tehetsz önért asszonyom?“ kérdé bizalmas susogással. „Ne beszéljen hangosan! A mellékszobában van valakt!“

„Lehető legjobban szeretnék kinézni,“ mondtam. „Azért hívtam, hogy segítsen nekem.“

„Értem asszonyom.“

„Mit ért?“

Jelentősen bólintott fejével és ismét sugni kezdé.

„Isten bocsáss! megszoktam én azt!“ szólt. „Férfi van a dologban. Ne gondoljon velem, asszonyom. Elhallgatott és kutató, kritikus szemmel rám tekintett. „Ruhát nem változtatnék, ha ön volnék,“ folytatá. „E szín igen jól áll.“

Késő volt a nő arcátlanságát rossz néven venni. Nem tehettem egyebet, mint hogy hasznát vegyem. Azonfelül igaza volt az öltözetet illetőleg. Világos szalmaszín szövétű öltöny volt, gazdagon fehér csipkével ékítve. Nem vehettem volna fel semmit, mi jobban illik arc színemhez. Hajam azonban kívánczított valami ügyes kéz után. A szobaleány helyrehozta oly kézzel, melynek fogásából kitént, hogy nem kezdő a fésülés művészetében. Letéve a fésűket és keféket, figyelmesen rám nézett — azután keresve végig tekintett öltöző asztalon, melyen ugylátszik, nem találta meg a szükségelt cikket.

„Hol tartja?“ kérdé.

„Hogyan? mit keres?“

„Nézze meg arcszínét asszonyom. Hisz

megijed, ha meglátja önt így. Kell, hogy egy csipetnyi pirosítót vegyen. Hol tartja, kérem. Hogyan? Nincs is? Soh'sem használja? Szent Isten, lehetséges-e?“

Meglepetésében egy perczig magánkívül állt ott! Összeszedve magát, engedelmet kért, hogy elhagyhasson rövid időre. Eleresztém, tudva, mi járatban van. Egy szekrénykével tért vissza, mely mindenféle toilett-festéket és porokat tartalmazott; én nem szóltam semmit; hagytam tenni, a mit jónak látott. Láttam a tükörben, miként vesz fel arcom hamis fehérséget, miként virulnak rajta hamis rózsák, míg szemeim hamis ragyogást nyerne — s nem iszonyodtam tőle. Nem! A nyomorult csalást elhagytam követni; sőt bámultam a ritka ügyességet és gyöngédséget, melylyel a munka végeztetett. Azon idő örült szenvedélyében azt gondoltam magamban: „Bármit teszek, ha annak segédemével megnyerhetem az ezredes bizalmát! Bár mire kész vagyok, ha általa kitudhatom, mi tulajdonképen férjem végső szavainak valódi értelme!“

Arcom átalakítása be volt fejezve. A szobaleány gonosz mutató ujjával a tükör felé mutatott.

„Emlékezzék meg róla asszonyom, mikép nézett ki, midőn értem küldött“, mondá. „Már most nézze meg magát, hogy néz ki most. A maga nemében ma London legszebb asszonya. Szentséges ég! Mily pompás dolog a gyöngypor, ha az ember tudja, miképp kell vele bánni!“

VIII. FEJEZET.

A nők barátja.

Belátom, hogy teljes lehetlenség azon érzelmeket tolmácsolni, melyek erőt vetek rajtam, minőn a kocsis Frit Dávid ezredes háza felé közcledett velém. A szó szoros értelmében kétlem, vajjon valóban éreztem és gondolkodtam-e ezen idő alatt.

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy
Debreczen,
Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye,
vászon, kész fehérnemű.
Női divatárak. Külön sző-
nyegosztály.

Óriási választék!

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országut mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint feléptített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

Alírási felhívás.

A Néptakarék-pénztár

mint szövetkezet

Debreczen, Piac-u. 30. sz. alatt

50 fillér törzsbetéttel 1909. január 1-ével

II-ik ötéves társulatát nyitja meg.

Akik hetenkint legalább 1 koronát és életkoruknak megfelelő táblázat szerinti csekély pótdíjat is befizetnek, azon kedvezményben részesülnek, hogy a befizetett tőkájük nemcsak 4% kamattal lesz tőkésítve, de 1000 koronáról szóló életbiztosításhoz is jutnak, melylyel úgy a takarékosság mint a család jövőjéről való gondoskodás célja egyszerre és könnyen érvényre jut.

Uj tagok (férfiak és nők) ezen biztosítói rendszerbe beíratási díj és késedelmi kamat nélkül bármikor beléphetnek és megfelelő kölcsönre igényt tarthatnak.

Vidéki tagok postadíj nélkül eszközölhetik befizetéseiket.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Az igazgatóság.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata

az Egyesült Villamossági és Gépgyár R. T. képviselője. — Iroda

Debreczen, Piacz-u. 77. sz. (az udvarban.)

Telefon sz. 567.

Telefon sz. 567.

Elvállal Villamos világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motor berendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb. meghajtására a leghasznosabb kivitelben. — Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csillárokat, dynamo-gépeket, motorokat, műszereket, iv- és izzólámpákat, dr. Just Wolfram lámpákat. Tervek és költségvetés díjtalan.

Szabó Lajos fiai

női divatáruház

gyapju és mosókelmékben

alkalmi vásár

leszállított

2370

jutányos árak.

2272

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvörösséget. Az eldurvult, kirepedezett éjszélkifújta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Pouderi 1/4 is igen ajánlható!

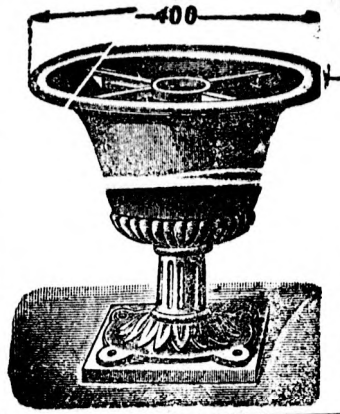
Hatása gyors és biztos! Mint bőrpoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. szám.

Nagy raktár

vizvezetési csövekben, kútkagylókban.

Zsirbödönök.

Konyha-edények, főző konyhák, kályhák, John-mosógépek.

2375

Légszesz és villamos csillárokat,

ámpolnákat, falikarokat, menyezeti, asztali-, zongora és éjjeli szekrény-lámpákat készít petroleum és légszesz csillárokat, izlésesen átalakít villamosra vagy légszesz és villamosra

Kulcsár József

bronzműves, Debreczen, Szent-Anna-u. 6. szám alatt.

Telefon 638. szám.

Telefon 638. szám.

A Hazai Gázizzófény részv. társaság debreczeni képviselője tart állandó nagyválasztéku raktárt légszesz szerelvény különlegességekből.

A Modern technika óriási föltűmulhatatlan vívmánya a modern égő légszeszlámpák 50 százalékos légszesz megtakarítással. Kül és belvilágításra ivlámpák gyönyörű hatás fényvel 3/4 rész megtakarítás villamos ivlámpa világitással szemben.

Non Oxid Porcellán invert égők 120 gyertya fény világitási erővel 50 százalékos légszesz megtakarítással 85 liter légszesz fogasztás óránként tehát 2 fillér.

Kiválóan tartós, állandó fényerejű „Radium fény“ gáz izzótesteket, (harisnyákat) melyek a legolcsóbbak.

Jókarban tartását jutányos árban elfogad, csillárok s. t. ujjátisztítását, valamint minden e szakmába vágó javításokat, elvállal gyorsan és szakszerűen végez.

A „Debreczen“

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia=utca 15. szám alatt.

A legújabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat állithasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők, lakodalmi és bál meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó munkálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen“ kiadóhivatalában eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen“ nyomda
művezetője.